
Події

Академіку Ярославу Яцкову — 75!

Ярослав Степанович Яцків — відомий у світі науковець у галузі астрономії та космонавтики; доктор фізико-математичних наук (1976), академік НАН України (1985). Основні наукові досягнення Ярослава Степановича пов'язані з дослідженням особливостей обертання Землі, космічної геодинаміки та фундаментальної астрометрії. Ярослав Степанович — автор понад 200 наукових праць, опублікованих у фахових українських і закордонних виданнях, численних науково-популярних статей. Він є засновником і головним редактором журналу «Кинематика и физика небесных тел», заступником головного редактора журналів «Космічна наука і технологія», «Наука та інновації». Розуміючи важливість поширення знань, дієвого зв'язку науки й суспільства, вчений виступив ініціатором створення й очолив редакційну раду журналу «Світогляд», який, окрім проблем астрономії та космічної галузі, порушує багато питань із різних аспектів сучасного наукового й культурного життя в Україні та за її межами.

Ярослав Яцків — не лише науковець, а ще й державний та громадський діяч. Він — справді різностороння особистість. Космічно-астрономічні зацікавлення йому вдалося успішно поєднати, по-перше, з науково-популяризаторською діяльністю; по-друге, з інтересом до суспільно-гуманітарних наук, спрямованим на утвердження передусім національної ідеї, духовних цінностей українського народу. Варто відзначити великий внесок Ярослава Степановича у створення та керівництво Українського міжнародного комітету з питань науки і культури (КНК) при НАН України (від 1990 р. й донині — голова), діяльність якого скеровано на зміцнення міжнародних зв'язків учених України з колегами інших країн. Докладно про цей напрям діяльності ювіляра йдеться у книзі «Наука і культура України: долаючи кордони», що вийшла у світ 2014 року до 25-річчя діяльності КНК. Популярними серед певного кола киян стали засідання дискусійного клубу «Елітарна світлиця», які від 1996 р. він щомісяця проводить у Київському будинку вчителя. Розвитком українознавства у світі Ярослав Степанович переймався не лише в КНК, а й працюючи в Міжнародній асоціації українців (МАУ). Зокрема, у 2005 році на VI Міжнародному конгресі українців у Донецьку його було обрано президентом МАУ, що істотно сприяло зміцненню авторитету цієї асоціації,

поширенню знань про культурні надбання й наукові здобутки українського народу у світі, налагодженню координації діяльності національних асоціацій українців у різних країнах світу.

Полиці книжкової шафи в кабінеті академіка заставлено енциклопедіями — там 15 томів «Енциклопедії сучасної України», 10 томів «Енциклопедії історії України», двотомник «Дипломатична енциклопедія», шеститомник «Шевченківська енциклопедія», перші два томи «Енциклопедії Наукового товариства ім. Шевченка» — він розуміє цінність і важливість цих видань, як голова Науково-видавничої ради Президії НАН України всіляко підтримує енциклопедичні проекти. Від 2002 року за його каденції на цій посаді Я. С. Яцків сприяв виданню не лише вже згаданих енциклопедій, а й «Енциклопедії міжнародного права», «Іван Франко: Літературна енциклопедія».

Я. С. Яцків не лише курає питання видавничо-енциклопедичної діяльності в НАН України, підтримуючи ідеї створення тих чи інших енциклопедій, а й сам є активним автором деяких із них, зокрема енциклопедичного видання «Імена України в Космосі». Співпрацював він також у проекті «Фізична енциклопедія», який, на жаль, лишився нереалізованим.

Та чи не найбільший внесок Ярослава Степановича в енциклопедичну справу пов'язаний зі створенням Інституту енциклопедичних досліджень. Він обґрунтував необхідність створення окремої академічної наукової установи в структурі НАН України, здійснив значну роботу з розв'язання організаційних питань створення нового інституту, зокрема пов'язаних із забезпеченням приміщення. Я. С. Яцків був першим директором (2004 —2008) Інституту енциклопедичних досліджень; нині він — член вченої ради Інституту, головний науковий співробітник.

75 років Я. С. Яцків зустрічає бадьорим, натхненним, сповненим планів, передусім щодо реформування Національної академії наук України та науки загалом. Щойно опублікована двотомна книга «Мое земне тяжіння» переносить нас у цікавий, полігранний, насичений багатьма подіями світ ювіляра. Осмислюючи наукову, державну та громадську діяльність академіка, усвідомлюєш, що наш світ — персоніфікований, бо тримається на особистостях, а все, що в ньому, є результатом їхньої духовної й матеріальної діяльності. Колись Сальвадор Далі сказав: «після закінчення часу *-ізмів* почнеться епоха особистостей». Що багатшою буде наша держава на видатних її представників, таких як Ярослав Степанович, то кращим ставатиме українське суспільство і весь світ загалом!

Редакція Енциклопедичного вісника України